

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Epävirallinen demografiaministerikokous 18.-19.11.2024 Budapest

Neuvoston puheenjohtajavaltio Unkari järjestää epävirallisen demografiaministerikokouksen 18.-19.11.2024 Budapestissa. Kokouksessa vaihdetaan näkemyksiä puheenjohtajavaltion laatimien tausta-asiakirjojen pohjalta. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä. Suomea kokouksessa edustaa osastopäällikkö Annakaisa Iivari.

Kokouksessa käydään kaksi keskustelua. Ensimmäinen koskee ylisukupolvista solidaarisuutta ja toinen nuorten tukemista itsenäisen elämän kynnyksellä. Puheenjohtaja on laatinut kysymyksiä jäsenmaille molempiin keskusteluihin liittyen.

Suomi tukee mielenterveyden kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja sen ottamista osaksi kaikkia politiikkoja. Suomi pitää tärkeänä, että eri ikäisten ja eri elämänvaiheissa olevien ihmisten työurien jatkuvuutta, kestävyyttä ja mahdollisuutta pidentyä yli eläkeiän tuetaan. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä nuorten osallistumista ja nuorisoulottuvuuden valtavirtaistamista eri politiikkasektoreilla.

Asialista:

19.11.2024

Ensimmäinen työistunto: Ylisukupolvinen solidaarisuus

Toinen työistunto: Nuorten tukeminen itsenäisen elämän kynnyksellä

Epävirallinen demografiaministerikokous 18.-19.11.2024 Budapest

Epävirallinen demografiaministerikokous 18.-19.11.2024 Budapest

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Unkari järjestää 18.-19.11.2024 Budapestissa epävirallisen demografiaministerikokouksen. Kokouksessa käydään kaksi politiikkakeskustelua: 1) ylisukupolvinen solidaarisuus ja 2) nuorten tukeminen itsenäisen elämän kynnyksellä. Molempiin keskusteluihin liittyen puheenjohtaja on laatinut kysymyksiä jäsenmaille. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että työ- ja toimintakyvyn sekä työhyvinvoinnin edistämisellä on myönteinen vaikutus taloudelliseen kestävyyteen, yritysten tuottavuuteen ja kilpailukykyyn sekä ihmisten hyvinvointiin, toimeentuloon ja osallisuuteen EU:ssa (27/2024 vp).

Suomi tukee mielenterveyden kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja sen ottamista osaksi kaikkia politiikkoja. Suomi tukee myös komission näkemystä terveellisten elintapojen merkityksestä mielenterveyteen. Suomi pitää lisäksi tärkeänä komission näkemystä, jonka mukaan sosiaalisilla suhteilla ja yhteisöillä kuten perheillä on merkittävä rooli mielenterveyden edistämisessä. (E 26/2023 vp)

Mielenterveyden edistämiseksi työelämässä ja psykososiaalisten riskien torjumiseksi työympäristöissä on tehtävä riittävän vaikuttavia toimia. Suomi pitää myös tärkeänä, että

tuetaan eri ikäisten ja eri elämänvaiheissa olevien ihmisten työurien jatkuvuutta, kestävyyttä ja mahdollisuutta pidentyä yli eläkeiän. (E 26/2023 vp)

Suomi pitää tärkeänä nuorten osallistumista ja nuorisoulottuvuuden valtavirtaistamista eri politiikkasektoreilla, kiinnittäen erityishuomioita heikommassa asemassa oleviin nuoriin. Suomi tukee nuorten osallistumisrakenteiden vahvistamista kaikilla politiikka-aloilla myös ylisukupolvisen keskustelun ja väestökehityksellisen näkökulman varmistamiseksi. (E45/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä nuorten työllistymisen tukemisen kannalta pyrkimystä lyhentää nuorten työttömyysjaksoja. Hallitusohjelman mukaisesti erityisesti nuoret alle 30-vuotiaat ohjataan nopeasti työllisyyspalveluiden piiriin. Hallitusohjelmassa todetaan, että huolehditaan riittävästä palveluista ja henkilökohtaisesta kohtaamisesta. (Pääministeri Orpon hallituksen ohjelma)

Unionin ja jäsenmaiden välistä toimivallan jakoa on kunnioitettava. Sosiaalipolitiikka, erityisesti sosiaaliturva kuuluu pääsääntöisesti kansalliseen toimivaltaan. (E21/2024)

Pääasiallinen sisältö

Ensimmäinen keskustelu käsittelee ylisukupolvista solidaarisuutta. Puheenjohtaja korostaa, että demografinen, vihreä ja digitaalinen muutos (kolmoissiirtymä) asettavat haasteita ja vaikuttavat Euroopan kilpailukykyyn laajasti. Puheenjohtaja muistuttaa, että vuoteen 2050 mennessä Euroopan demografia on muuttunut merkittävästi ja väestö on huomattavasti ikääntyneempää. Puheenjohtaja korostaa demografian merkitystä EU:n talouteen, yhteiskuntiin, ja pitkän aikavälin kilpailukykyyn.

Puheenjohtajan mukaan asetelman kääntämiseksi ikääntyminen tulisi nähdä myös mahdollisuutena, ja korostaa terveen pitkäikäisyyden ja aktiivisen ikääntymisen merkitystä. Kun ikäihmiset ovat aktiivisia osallistujia yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja kulttuurielämässä, he ovat myös voimavaroja yhteiskunnille. Ikääntyneiden tieto, osaaminen ja kokemus tulisi hyödyntää paremmin ja parantaisi tuottavuutta. Yritykset ja kansantaloudet voisivat hyötyä sukupolvien välisestä yhteistyöstä. Syntyvyyden laskiessa yhä vähemmän nuoria siirtyy työelämään. Aktiivinen ikääntyminen voi auttaa vahvistamaan työvoiman saatavuutta ja helpottamaan terveysjärjestelmien taakkaa.

Puheenjohtajan mukaan eri sukupolvien välille voi syntyä jännitteitä nopean väestömuutoksen seurauksena. Yhteistyön avulla voidaan varmistaa, että toimintapolitiikat esimerkiksi eläkkeisiin ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon ovat reiluja ja vaikuttavia. Ylisukupolvinen solidaarisuus tukee myös yhteiskunnan koheesiota ja voi mm. vähentää ikäsyrintää. Puheenjohtaja painottaa, että aktiivinen ikääntyminen on tärkeä vaste demografian muutoksiin. TerveYTEEN, osallisuuteen ja turvallisuuteen investoiminen voi kääntää demografisia haasteita mahdollisuuksiksi.

Toinen keskustelu käsittelee nuorten tukemista itsenäisen elämän kynnyksellä. Puheenjohtajan tausta-asiakirja korostaa nuorten tärkeää roolia tulevaisuuden muodostamisessa ja nostaa esiin erityisesti asumisen ja työllisyyden. Näillä on merkitystä paitsi nuorten itsenäisen elämän aloittamisen mutta myös heidän hyvinvointinsa ja mielenterveytensä kannalta.

Puheenjohtaja tuo esiin asumisen kasvavana haasteena Euroopassa. Kohtuuhintaisen asumisen saatavuus vaikuttaa sekä nuoriin että ikääntyneisiin. Puheenjohtaja pitää tärkeänä koordinoitua lähestymistapaa eri tasoilla asuntopulan ja yhdenvertaisen asumisen saatavuuden vahvistamiseksi eri sukupolville. Puheenjohtaja kuvaa tausta-

asiakirjassa sitä, kuinka asia vaikuttaa nuorten elämään itsenäistymisen kynnyksellä, ja peräänkuuluttaa tarvetta vahvemmalle EU-yhteistyölle tällä alueella. Puheenjohtajan mukaan asumisen aloitteiden tulisi huomioida erilaiset kotitaloudet Euroopassa sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän, ja korostaa etenkin pitkäaikaisen asumisen vaihtoehtoja.

Puheenjohtaja tuo esiin myös demografian vaikutukset nuorten mahdollisuuksiin työelämässä. Työntekijöiden tarve kasvaa monilla aloilla, mutta työntekijöiden osaaminen ja uratavoitteet eivät välttämättä vastaa tarpeita. Automaatio ja digitaalinen siirtymä vaikuttavat perinteisten työllisyysmallien muutokseen. Puheenjohtajan mukaan monet nuoret aikuiset työskentelevät tehtävissä, jotka eivät vastaa heidän taitojaan tai osaamistaan. Puheenjohtaja tuo esiin, että sekä asumisen että työllisyyden haasteilla on laajempia taloudellisia vaikutuksia, ja korostaa tarvetta systeemisille muutoksille mm. asumisen, työmahdollisuuksien, ja mielenterveyden tuen osalta, jotta nuorempien sukupolvien hyvinvointia voidaan turvata. Eri sukupolvien tarpeet tulisi tasapainottaa, ja löytää toimintapolittikkoja, jotka ovat hyödyllisiä sekä vanhempien että nuorempien sukupolvien näkökulmasta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-25-sosiaaliasioiden jaoston kirjallinen menettely 8.-12.11.2024

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja: demografia kolmantena siirtymänä – ylisukupolvinen solidaarisuus iän uudelleen määrittelyn ja terveen ikääntymisen edistämiseksi

Puheenjohtajan tausta-asiakirja: demografia kolmantena siirtymänä – nuorten ihmisten tukeminen itsenäisen elämän kynnyksellä

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kaisa Lähdepuro, STM, kaisa.lahdepuro@gov.fi, + 358 50 313 5330
Janne Savolainen, TEM, janne.savolainen@gov.fi
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/49/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet